

Nyheter om EU

NYHETSRESEN FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ APRIL 2004

EU-förslag om tjänstedirektiv hotar att flagga ut den svenska modellen

Kommissionären för inre marknaden, Frits Bolkestein, kom i januari med ett förslag till tjänstedirektiv. EU-kommissionen vill öppna de nationella tjänstemarknaderna i EU. Den fria rörlighet för tjänster som ingår i EU:s "fyra friheter" begränsas av att länder har olika regler för arbetsmarknaden och av olika slag av offentliga monopol. EU ska nu ta det sista steget på vägen mot att förverkliga den så kallade inre marknaden.

Tjänstesektorn står för hälften av ekonomin i EU och för 60 procent av arbetstillfällena. Direktivet omfattar en rad tjänster som handel, distribution, reklam, biluthyrning, resor, säkerhets- och vårdtjänster. Tjänster som redan regleras i EU-lagstiftning som finansiella och delar av transportsektorn berörs inte.

Grundtanken i direktivet är att en tjänst eller en tjänsteproducent som är godkänd i ett EU-land ska ha fritt tillträde till de övriga. Uppfyller tjänsteföretaget de krav man ställer i det land där företaget har sin hemvist ska det också kunna sälja sina tjänster i vilket annat EU-land som helst. Konsekvenserna av en sådan ordning skulle bli dramatiska.

Hemlandets löner och villkor ska gälla och inte de som gäller där arbetet utförs. Det skulle bli fritt fram för utländska tjänsteföretag som betalar löner långt under svenska avtal.

Det skulle också kunna innebära portugisiska eller grekiska anställningsvillkor i Sverige. Efter den första maj, när EU utvidgas, kan det innebära litauiska eller polska anställningsförhållanden på svensk arbetsmarknad.

Svenska myndigheter skulle ha små möjligheter att agera mot missförhållanden och ställas inför en omöjlig övervakningsuppgift. I praktiken skulle de behöva hålla reda på arbetsmarknadslagstiftningen i samtliga 25 EU-länder. Det går förstås inte. Tjänstedirektivet gör det också svårt, för att inte säga omöjligt, för medlemsländerna att vidta åtgärder på sina egna

arbetsmarknader mot missbruk av arbetskraft från länder utanför EU, så kallade tredjelandsmedborgare. Ett exempel gör problemet tydligare: Om ett polskt företag vill placera ukrainska arbetare i Danmark är det Polen som ska se till att företaget inte missbrukar sina anställda. De danska myndigheterna är bakbundna. Fackföreningsrörelsen är starkt kritisk till tjänstedirektivet.

I sin analys av direktivet pekar Europafacket, EFS, på att konstruktionen ökar risken för social dumpning. Oseriösa företag kan flytta till det EU-land där den sociala lagstiftningen och skyddslagarna för löntagarna är svagast, samtidigt som lönerna är låga. Det kommer att sätta press på andra medlemsländer att sänka kraven i lagstiftningen samtidigt som lönerna pressas neråt.

Fackets uppfattning är att tjänsteföretag som verkar i andra EU-länder ska vara förpliktigade att respektera de löner och arbetsvillkor som gäller i de länder där de är verksamma. Utländska företag ska inte kunna kringgå de lagar och avtal som gäller för inhemska företag.

Till och med Göran Persson har kritiserat det föreslagna tjänstedirektivet. Stora delar av den svenska modellen kan slås sönder om tjänstedirektivet antas. Statsministern menar själv att det kan handla om Systembolaget, Apoteksbolaget, Svensk Bilprovning, Svenska Spel, våra vatten- och avloppssystem, kollektivavtalen och vård, skola och omsorg. I riksdagens talarstol kallade Göran Persson dem som lagt detta förslag för "nyliberaler".

Men EU-toppmötet i Bryssel i slutet av mars, där den svenska regeringen deltog vid förhandlingsbordet, beslutade att gå vidare med tjänstedirektivet enligt tidtabellen som en högt prioriterad fråga. Kommissionen vill ha det antaget senast nästa år. Finansminister Bosse Ringholm sade efter toppmötet sig vara nöjd med betoningen i toppmötets slutsatser om nödvändigheten

av att ta fram nya regler som underlättar tjänsteutbyte över gränserna. Han påstod också att Sveriges fått gehör för att detta inte får underminera kollektivavtal och arbetsrätt i medlemsländerna.

Men i slutsatserna från toppmötet finns det inga sådana reservationer: "Inom tjänstesektorn, som fortfarande är mycket splittrad, fordras mer konkurrens för att öka effektiviteten, produktionen och sysselsättningen och gynna konsumenterna. Behandlingen av utkastet till direktiv om tjänster måste prioriteras i enlighet med tidsplanen."

I det föreslagna tjänstedirektivet sägs visserligen att undantag kan göras för vissa områden, men om en tvist uppstår så är det EU-domstolen som har att döma om den fria rörligheten av tjänster är viktigare än att garantera löntagarnas trygghet. Det är nog inte alls att vara för pessimistisk om man tror att domstolen då ogärna går emot den fria rörligheten.

Det är nämligen ingen slump att EU bedriver den här politiken och att EU-kommissionen lägger just sådana här förslag. Den nyliberala politiken är inskriven i EU:s fördrag, i unionens motsvarighet till grundlag. Där finns marknadens överhöghet skriven svart på vitt.

Inom EU diskuteras nu förslaget till nytt fördrag, en konstitution för EU. I förslaget cementeras marknadens företrädare före andra hänsyn, till exempel sociala.

Konstitutionen blir i praktiken ett redskap för fortsatta avregleringar.

Inriktningen är klar och tydlig, till exempel i artikel III-55:2: "Företag som anförts trots att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som har karaktären av fiskala monopol skall vara underkastade bestämmelserna i konstitutionen, särskilt konkurrensreglerna." Det ges heller ingen rätt för stater att skydda viktiga sektorer. Marknadens frihet görs till en tvångströja över politiken. Det är EU-konstitutionens politiska innehåll.

EU:s Zimbabwesanktioner förlängda

EU:s utrikes- och justitieministrar förlängde nyligen unionens sanktioner mot Zimbabwe för att hålla president Robert Mugabes regim fortsatt isolerad. Förlängningen omfattar ett år. Ministrarna antog en utvidgad lista över 95 regeringsföreträdare, bland dem Mugabe, som inte tilläts resa in i EU. Likaså består frysningen av regeringsföreträdares tillgångar i EU. Sanktionerna infördes i februari 2002 som straff för regimens kränkningar av de mänskliga rättigheterna och valfusk i ett omstritt val där Mugabe behöll makten.

Folkpartiet vill trotsa EU

– Folkpartiet kommer att rösta nej till att genomföra EU:s regelverk om transportöransvar i svensk rätt, meddelade riksdagsledamoten Erik Ullenhag (fp) i början av februari. Det är första gången som folkpartiet vägrat att följa beslutad EU-lagstiftning. Bakgrunden är att FN:s flyktingkommissariat har bedömt att transportöransvaret strider mot FN:s flyktingkonvention. Enligt folkpartiet är transportöransvaret till för att minska antalet asylsökande till Europa och FN bedömer att det kommer att underminera asylrätten.

De gröna är mest knarkliberala

De grönas EU-politiker är de mest knarkliberala. 33 av de 45 EU-parlamentarikerna som ingår i samma partigrupp som miljöpartiet har skrivit under ett förslag om att medlemsländerna ska agera för en avkriminalisering av narkotika när FN ska göra en översyn av sin politik. Det är sammanlagt 94 av de 626 EU-parlamentarikerna som skrivit under uppropet, där det hävdas att en restriktiv politik leder till organiserad brottslighet och ökar narkotikaproblemen, enligt en sammanställning av kristdemokraternas EU-parlamentariker Lennart Sacredeus. Ingen av de 22 svenska parlamentariker har dock ställt sig bakom förslaget.

Regeringen går till EU-domstolen

Den svenska regeringen har beslutat att stämma EU-kommissionen. Orsaken är att kommissionen godkänt ämnet parakvat i bekämpningsmedel. I Sverige har ämnet varit förbjudet sedan 1983. – Vi vet att parakvat är akut giftigt och extremt hälsofarligt, säger miljöminister Lena Sommestad.

Parakvat används vid bekämpning av ogräs i bland annat vinodlingar. En tesked av gifvet kan ge svåra lungskador. Inget motmedel finns. Från Storbritannien har flera dödsfall på grund av preparatet rapporterats under 1990-talet. Stämningen innebär att EU:s domstol ska pröva regeringens begäran att ogiltigförklara kommissionens beslut.

Tio år av frihandel har inte höjt lönerna

Det nordamerikanska frihandelsavtalet Nafta skulle skapa jobb och höja lönerna i Mexiko. Inget av detta har skett tio år efter Naftas införande.

De mexikanska fackförbunden menar att avtalet är ett utslag av en nyliberal globalisering som bara gynnar de rika. Man upprörs över att billig majs från USA gjort mängder av mexikanska majsbönder arbetslösa. Lönerna är i genomsnitt sämre idag än för tio år sedan och fattigdomen är fortsatt stor.

Oro för Systembolagets ställning

Regeringen uppmanar EU-kommissionen att sluta underminera Systembolaget. EU-kommissionären med ansvar för den inre marknaden, Fritz Bolkestein, vill att Sverige ska tillåta att privatpersoner anlitar mellanhänder för att transportera till exempel vin från Frankrike till Sverige för eget bruk.

– Det skulle direkt underminera Systembolagets ställning, säger biträdande finansminister Gunnar Lund. Frågan ska nu avgöras i EU:s domstol, sedan Högsta domstolen i Sverige begärt vägledning för att avgöra ett pågående rättsfall.

Chiracs parti går emot Turkiet

Frankrikes president Jacques Chiracs regeringsparti UMP är emot att Turkiet redan i år inleder samtal med EU om medlemskap i unionen. UMP-ledaren Alain Juppé, tidigare premiärminister och en av Chiracs närmaste rådgivare, sade nyligen att om länder i EU:s periferi, som Turkiet, kommer med i EU blir unionen urvattnad. – UMP vill inte se några diskussioner med Turkiet i år, sade Juppé.

S vill utesluta Nils Lundgren

Det går inte att både stå på Junilistan och vara medlem i socialdemokraterna. Därför vill socialdemokraterna utesluta en av Junilistans grundare, Nils Lundgren, ur

”19 platser i ett parlament med begränsat inflytande.”

Moderatledaren Fredrik Reinfeldt om vikten av EU-parlamentvalet.

partiet.

– Det är rätt omskakande, jag är nästan född in i det socialdemokratiska partiet. Men det var inte överraskande, säger han. Nils Lundgren har varit medlem av det socialdemokratiska partiet i över 30 år, men kommer att tvingas lämna partiet eftersom han kandiderar till EU-parlamentet genom EU-kritiska Junilistan. Det strider mot partiets stadgar, menar socialdemokraterna.

Blair kan vända om EU-omröstning

Tony Blair är rädd att förlora initiativet till de konservativa i EU-debatten. Han kan därför enligt brittiska medier komma att göra en helomvändning och besluta sig för en folkomröstning om EU:s konstitution. Den brittiske premiärministern har tidigare uteslutit alla former av omröstningar med motiveringen att de är onödiga. Men inför både EU-valet i juni och ett brittiskt parlamentsval nästa år eller 2006 börjar Blair nu bli rädd att Tories partiledare Michael Howard kan rida på en EU-skeptisk opinionsvåg. Blair kan därför komma att vända i frågan, och inom kort signalera att en folkomröstning om EU:s kommande konstitution trots allt blir av, kanske redan i höst, skriver brittiska tidningar.

EU-kommissionen varnar för tyskt underskott

EU-kommissionen varnar för att Tysklands budgetunderskott kan komma att bryta mot EU:s regler fyra år i rad. Den tyska regeringen har räknat med att år 2005 få ned sitt offentliga budgetunderskott under EU:s gräns på 3 procent av BNP. EU-kommissionen befarar dock att underskottet kommer att bli högre.